

Λ Α Ϊ Κ Η Β Ι Β Λ Ι Ο Θ Η Κ Η

Ἡ σημασία της καὶ ἡ ὀργάνωσή της

Ὑπὸ κ. ΒΙΡΓΙΝΙΑΣ ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ - ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ

«Καλύτερα νὰ μὴν ἰδρῦεται σχολεῖο παρὰ νὰ εἶναι χωρὶς ὀργανοθήκη καὶ βιβλιοθήκη», εἶχε πεί πρὶν ἀπὸ 180 χρόνια, ὁ μεγάλος δάσκαλος τοῦ Γένους Εὐγένιος Βούλγαρης.

Δὲν ἦταν ὁ μόνος. Καὶ ἄλλοι πρόγονοί μας, πού πρωτοστάτησαν στὴν ἀπελευθέρωση τῆς χώρας μας εἶχαν συλλάβει τὸ σημαντικό ρόλο, πού παίζει τὸ βιβλίον στὴ διαμόρφωση καὶ ἀνάπτυξη μιᾶς χώρας.

Σήμερα, ὅμως, ὅπως θὰ δείξωμε πάρα κάτω, στὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει ἡ ἴδια κατανόηση. Οἱ βιβλιοθήκες, ἂν εἶναι νὰ κρίνουμε ἀπὸ τὰ χρήματα πού διατίθενται γι' αὐτὲς καὶ τὸν τρόπο λειτουργίας τους, θεωροῦνται ἀκόμα μᾶλλον ὡς πολυτέλεια καὶ πάντως δὲν ἔχει ἀναγνωρισθῆ ἡ ἀπόλυτη ἀνάγκη των.

Μέχρι τελευταίως τουλάχιστον — ὑπεύθυνοι στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καθὼς καὶ δημοτικοὶ ἄρχοντες — κάθε ἄλλο παρὰ φαίνεται νὰ ἔχουν καταλάβει ὅτι τὰ βιβλία, τὰ περιοδικά, τὰ φιλμ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα εἶδη, πού βρίσκονται σήμερα στὶς σύγχρονες βιβλιοθήκες, ἀποτελοῦν ἀπαραίτητα ὄργανα σὲ ὅλα τὰ στάδια τῆς παιδείας, καὶ χρειάζονται ἐξ ἴσου γιὰ τὴν καταπολέμηση τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ ὅσο καὶ γιὰ τὴν διδασκαλία στὶς ἀνώτατες σχολές. Συγχρόνως εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη μιᾶς χώρας π.χ. τὴν διάδοση νέων γεωργικῶν μεθόδων, προφύλαξη ὑγείας, ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸ κτλ. Μιὰ καλὰ ὀργανωμένη βιβλιοθήκη χωρὶς ἀμφιβολία εἶναι τὸ καλύτερο ὄργανο γιὰ νὰ θέτῃ στὴ διάθεση τῶν πολλῶν τὶς ἀναγκαῖες γνώσεις, ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν πνευματικὴ, οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνάπτυξη κάθε χώρας.

Δὲν ὑπάρχει τίποτα τὸ πιὸ ἐπείγον καὶ σπουδαῖο ἀπὸ τὸ νὰ τεθοῦν στὴ διάθεση τῆς ἀνθρωπότητας ὅλες οἱ γνώσεις γιὰ νὰ ἀξιοποιηθῆ καλλίτερα κάθε ἄνθρωπος. Ζοῦμε σὲ μία ἐποχὴ ὅπου ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἴσα δικαιώματα. Ἀπὸ ὅλους ζητοῦμε νὰ κρίνουν τὴν κυβέρνησιν καὶ νὰ λαμβάνουν ἔτσι μέρος στὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας. Αὐτοὶ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει κρίνουν περὶ εἰρήνης ἢ πολέμου, δικαιοσύνης ἢ ἀδικίας.

Ἡ βιβλιοθήκη συμμερίζεται μὲ τὸ σχολεῖο τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν πολιτῶν. Στὸ σχολεῖο διδάσκονται νὰ διαβάζουν : Ἡ βιβλιοθήκη πρέπει νὰ τοὺς ἐφοδιάσῃ μὲ ἀναγνωστικὸ ὕλικόν, τὸ ἀπαραίτητον στοιχεῖον γιὰ τὴν μόρφωσίν τους. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ μοιράσωμε τὴν λαϊκὴν παιδείαν σὲ δύο

μέρη ἴσης σπουδαιότητος καὶ ποῦ χρήζουσι ἴδιας προσοχῆς : τὸ σχολεῖο καὶ ἡ βιβλιοθήκη.

Κατὰ τὸν κ. Λῶρενς, Διευθυντὴ τοῦ τμήματος βιβλιοθηκῶν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν «ἡ ἐπένδυσις σὲ βιβλία ἀποτελεῖ παραγωγικὴ διάθεσις κεφαλαίων».

Τὸ 1915 ἡ ἔνωσις βιομηχανῶν τῆς Ἀγγλίας, θεώρησε ἀπαραίτητο γιὰ τὴν τεχνικὴ πρόοδο τῆς Ἀγγλίας τὴν ἐπείγουσα ἰδρυσιμὴν βιβλιοθηκῶν καὶ διέθεσε σημαντικὰ ποσὰ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό.

Ὁ κ. Παῦλος Χόφμαν, Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους Ἀμερικάνους βιομηχανοὺς ἐδήλωσε : «Ἡ βιομηχανία, ὅπως καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς μας χρωστοῦν πολλὰ στὶς βιβλιοθηκὰς καὶ σ' αὐτοὺς ποῦ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ καλυτέρευσιν τῶν βιβλιοθηκῶν».

Οἱ μαρτυρίαι αὐτὲς καὶ ἡ τεράστια ἀνάπτυξις, ὅπως θὰ δοῦμε πάρα κάτω, τοῦ θεσμοῦ τῶν βιβλιοθηκῶν σὲ ἄλλες χώρες, ἔρχεται σὲ ἀντίθεσιν μὲ τὴν πλήρη ἐγκατάλειψιν τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ στὴ χώρα μας.

Ἑλληνικὲς βιβλιοθηκὲς

«Τὸ ἑλληνικὸν κράτος ἐσημείωσε μέχρι τοῦδε σοβαρὰν καθυστέρησιν εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ ὀργάνωσιν βιβλιοθηκῶν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις ...

» Ἡ περαιτέρω ὁμως εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο καθυστέρησις, ὑστερούσης ἐναντι καὶ αὐτῶν τῶν βαλκανικῶν κρατῶν, πλεῖστα τῶν ὁποίων ἀπέκτησαν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἄρτιαν ὀργάνωσιν βιβλιοθηκῶν, δὲν νομίζομεν ὅτι ἔχει βάσιμον δικαιολογίαν».

Αὐτὰ εἶχε πεῖ ὁ κ. Κωνσταντῖνος Τσάτσος τὸ 1949, ὡς ὑπουργὸς Παιδείας τῆς Κυβερνήσεως Διομήδη, στὴν εἰσηγητικὴν ἐκθεσὴν ἐπὶ σχεδίου νόμου γιὰ τὴν ἰδρυσιν, ἀνασυγκρότησιν καὶ ὀργάνωσιν τῶν βιβλιοθηκῶν μας.

Ὁ νόμος 1362/49, ποῦ προβλέπει τὴν ἄρτια συγκρότησιν βιβλιοθηκῶν στὴν Ἑλλάδα ψηφίστηκε ἀπὸ τὴν τότε Βουλὴν ἀλλὰ βιβλιοθηκὲς ἀκόμη δὲν ἔχομε.

Ἐπὶ τῶν τεσσάρων τύπων βιβλιοθηκῶν στὴ χώρα μας. Ἡ δημόσια, ἡ δημοτικὴ, ἡ εἰδικὴ (βιβλιοθήκη ἰδρυμάτων, μουσείων, νοσοκομείων, τραπεζῶν κτλ.) καὶ ἡ σχολικὴ ἢ πανεπιστημιακὴ.

Οἱ δύο πρῶτες, δηλαδὴ ἡ δημόσια καὶ ἡ δημοτικὴ δὲν διαφέρουν μεταξὺ τους παρὰ τὸ ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἀπ' ὅπου καὶ χρηματοδοτεῖται, ἡ δὲ δευτέρη ἀπὸ τὸ Δῆμο. Ἐπὶ τῶν περὶ 32 κρατικῶν καὶ ἄλλων τόσων δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν, ποῦ σκοπὸς τους εἶναι ἡ ἐξυπηρέτησις τοῦ γενικοῦ κοινοῦ. Ἐξ ἄλλου, ὑπάρχουν 16 εἰδικὲς, κρατικὲς βιβλιοθηκὲς στὰ διάφορα Ὑπουργεῖα, στὸν Ἄρειο Πάγο καὶ στὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας, καθὼς καὶ σὲ εἰδικὰ ἰδρύματα (1).

1) Οἱ κυριώτερες ἀπὸ αὐτὲς εἶναι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου, τοῦ

Ἐπίσης ὑπάρχει εἰδικὸς νόμος, ποὺ συστήνει τὴν ἴδρυση σχολικῶν βιβλιοθηκῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ θεσμὸς αὐτὸς βρῖσκεται στὰ σπάργανα. Ἀκόμα καὶ τὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, ποὺ εἶναι τὸ πνευματικὸ κέντρο τῆς χώρας μας, δὲν ἔχει κεντρικὴ βιβλιοθήκη. Ἴσως νὰ εἶναι τὸ μοναδικὸ παράδειγμα στὸν πολιτισμένον κόσμον ὅπου τὸ μεγάλο ἔθνικὸ πανεπιστήμιο δὲν ἔχει κεντρικὴ βιβλιοθήκη.

Βεβαίως, ὑπάρχουν οἱ βιβλιοθήκες τῶν διαφόρων σχολῶν καὶ τὰ σπουδαστήρια. Τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔχουν ὅλα τὰ βιβλία, ποὺ ἀφοροῦν τὴν εἰδικότητά τους. Ἀλλὰ μόνον ἓνα μικρὸ ποσοστὸ σπουδαστῶν ἐπωφελοῦνται τῆς ὑπαρξῆς τους.

Ἔτσι π.χ. λόγω περιορισμένου χώρου, ἔλλειψης βιβλιοθηκαρίων καὶ πολλῆς φορῆς λόγω τῆς χρησιμοποίησής τους ἀπὸ τοὺς καθηγητὲς σὰν αἵθουσας ἐξετάσεων, λίγοι μόνον φοιτητὲς χρησιμοποιοῦν τὰ βιβλία.

Τὸ σπουδαστήριον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα μὲ 10.000 τόμους καὶ 50 θέσεις ἐξυπηρετεῖ μόνον 7% τῶν σπουδαστῶν. Ἡ Πάντειος Σχολὴ μόλις τὸν τελευταῖον χρόνον ἄνοιξε μιὰ καλὰ ὀργανωμένη βιβλιοθήκη, ἀλλὰ εἶναι ἀνοικτὴ μόνον 8 ὥρες τὴν ἡμέρα. Τὸ Νομικὸ σπουδαστήριον τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ἀνοικτὸ 4 ὥρες καὶ μόνον γιὰ ὄσους ἔχουν εἰδικὲς ἄδειες. Ὅπως ἄλλωστε καὶ τῆς Ἰατρικῆς, ποὺ εἶναι ἀνοικτὸ μόνον στοὺς διπλωματούχους. Ἀκόμα καὶ τῆς Ἀνωτάτης Ἐμπορικῆς, τὸ πιὸ συγχρονισμένον σύστημα ἐργασίας, ποὺ εἶναι ἀνοικτὸ σὲ ὅλους τοὺς σπουδαστὲς 10 ὥρες τὴν ἡμέρα, ἔχει μιὰ θέση γιὰ κάθε 4 φοιτητὲς. Ἡ μόνη κατ' ἐξοχὴ φοιτητικὴ βιβλιοθήκη θεωρεῖται τῆς Φοιτητικῆς Λέσχης. Ἀποτελεῖται ὅμως ἀπὸ μιὰ σειρὰ ἀναγνωστηρίων, ποὺ τὸ χαρακτηριστικὸν τους εἶναι ἡ ἔλλειψη βιβλίων (στὰ 3 ὑπάρχουν μόνον συγγράμματα καθηγητῶν) καὶ ὁ πολὺς θόρυβος. Καὶ αὐτὴ ἀκόμα μετὰ ἀπὸ τὴν τελευταία ἐπέκτασιν διαθέτει μόνον 1400 θέσεις γιὰ 10.000 φοιτητὲς.

Μὲ τέτοιες συνθῆκες, πῶς θὰ δημιουργηθοῦν οἱ νέοι ἐπιστήμονες στὸν τόπον μας καὶ πῶς θὰ μπορέσουν οἱ ἤδη ὑπάρχοντες νὰ κάνουν ἀληθινὰ ἐπιστημονικὰ ἔρευνας ;

Οἱ φοιτητὲς μας συνήθως καταφεύγουν σὲ ἐξωπανεπιστημιακὰ βιβλιοθήκας. Οἱ μόνες ἄρτιες στὴν Ἀθήνα, ποὺ ἐξυπηρετοῦν μὲ σύγχρονον τρόπο τοὺς ἀναγνώστες εἶναι 3. Μία μόνον εἶναι ἑλληνικὴ.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς μὲ 1 ἑκατ. τόμους εἶναι ἡ πιὸ ἄρτια συγκροτημένη ἑλληνικὴ βιβλιοθήκη. Δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ γενικὸ κρατικὸ προϋπολογισμὸν βιβλιοθηκῶν, οὔτε ἔχει περιορισμοὺς ἀπὸ τὸν νόμον. Μὲ πρωτοβουλία τοῦ φωτισμένου διευθυντῆ κ. Προβατᾶ, ποὺ εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ ἔργου

Γενικοῦ Ἀρχείου τοῦ Κράτους, τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου, τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Καπνοῦ στὴ Δράμα, τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου, τοῦ Μουσείου Μπενάκη, τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, τῆς Πινακοθήκης, τῶν Νοσοκομείων Εὐαγγελισμοῦ, Σμπαρούνη, Σανατορίου Δημοσίων ὑπαλλήλων Νταοῦ Πεντέλης, τοῦ Τζανείου Δημοτικοῦ Νοσοκομείου Πειραιῶς καὶ τῶν Τραπεζῶν Ἀγροτικῆς, Ἐθνικῆς καὶ Ἑλλάδος, τοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος, τοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν, τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κινήσεως κτλ.

ἔχει ἐπιβληθῆ ἔστω καὶ περιορισμένα ὁ δανεισμός βιβλίων. Τὰ δύο μειονεκτήματα εἶναι ὁ περιορισμένος χώρος γιὰ ἀναγνώστες καὶ τὸ ὅτι τὸ κεντρικὸ τῆς τμήμα βρίσκεται στὸ κτίριο τῆς Βουλῆς. Πολλοὶ δειλιάζουν, ἀδίκως βέβαια, νὰ περάσουν τὴ φυλαγμένη ἀπὸ ἀστυνομικοὺς εἴσοδο.

Οἱ ἄλλες δύο εἶναι ξένες βιβλιοθήκες : τῆς Ἀμερικανικῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν καὶ τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου. Ἐκεῖ λόγῳ τῆς ἐφαρμογῆς συγχρόνων μεθόδων γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινοῦ καὶ προγραμματισμοῦ ἀγορᾶς βιβλίων ποὺ θέλει τὸ κοινό, ἡ κίνηση εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ ἐξυπηρετεῖ χιλιάδες ἀνθρώπους.

Ἡ Ἀμερικανικὴ βιβλιοθήκη μὲ 15 χιλ. βιβλία ἔχει κίνηση 80 χιλ. περίπου τόμων τὸ χρόνο. Στὴ μικρὴ αὐτῇ, προσιτῇ στὸν κόσμον βιβλιοθήκη, μὲ μόνο 120 θέσεις, περνοῦν περίπου 800 ἀναγνώστες τὴν ἡμέρα. Βεβαίως εἶναι πρωτίστως δανειστικὴ βιβλιοθήκη. Δὲν φοβοῦνται νὰ δανείζουν σὲ ὅποιονδήποτε. Παρατήρησαν ὅτι ἡ φθορὰ στὴν Ἑλλάδα, ποὺ δὲν ὑπερβαίνει τὰ 3% εἶναι κατὰ 2% χαμηλότερη ἀπ' ὅτι παρατηρεῖται σὲ ἄλλες χώρες.

Τὸ ἴδιο ἔχει παρατηρηθῆ στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου ὅπου ἡ φθορὰ λόγῳ δανεισμοῦ δὲν ὑπερβαίνει τίς 2.200 δρχ. τὸ χρόνο ἢ 3%. Παρ' ὅλη αὐτὴ τὴ συγκεκριμένη ἀπόδειξη, ὁ δανεισμός βιβλίων ἀπὸ κρατικὲς καὶ πανεπιστημιακὲς βιβλιοθήκες εἶναι σχεδὸν ἄγνωστος. Μόνον οἱ δημόσιες βιβλιοθήκες Θεσσαλονίκης καὶ Αἴγινας καθὼς καὶ οἱ κινητές, ἔχουν υἱοθετήσει τὸ δανεισμό, ποὺ ἀποτελεῖ τόση μεγάλη καὶ ἀπαραίτητη διευκόλυνση πρὸς ὅλους τοὺς ἀναγνώστες.

Οἱ πιὸ πολλὲς βιβλιοθήκες ὀφείλονται σὲ δωρεές. Οἱ μεγαλύτερες, ὅπως ἡ ἐθνικὴ ἀπὸ πλουτίσαντες ὁμογενεῖς καὶ οἱ μικρότερες χάρις στὸν κόπο καὶ τὴν πίστη τῶν πτωχῶν πολιτῶν.

Συντονισμένο πρόγραμμα δὲν ὑπάρχει, καὶ μὲ αὐτὸ ἀκόμα οἱ κρατικὲς ποὺ ὠργανώθηκαν, σύμφωνα μὲ τὸν νόμο 1362/49 εἶναι φτωχὲς σὲ βιβλία καὶ καμμιά δὲν εἶναι συγχρονισμένη.

Λίγες εἶναι μεταξὺ αὐτῶν, ποὺ ἀριθμοῦν πάνω ἀπὸ 11.000 τόμους. Βέβαια ἡ βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς καὶ ἡ ἐθνικὴ, ἔχουν σημαντικὸ ἀριθμὸ βιβλίων καὶ περιοδικῶν. Τὰ περισσότερα ὅμως ἑλληνικὰ ἢ ποὺ ἔχουν σχέση μὲ ἑλληνικὰ θέματα. Ὑπάρχει εἰδικὸς νόμος, ποὺ προβλέπει δωρεὰ δύο ἀντιτύπων κάθε νέου βιβλίου, ποὺ δημοσιεύεται στὴν Ἑλλάδα. Ἡ δὲ βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς ἔχει σημαντικὴ συλλογὴ νομικῶν καὶ φιλολογικῶν βιβλίων.

Ὅλες οἱ ἄλλες ἐργάζονται πλημμελῶς. Κατὰ τὸν ὑπάρχοντα νόμο 1362/1949 θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν δημιουργηθῆ κεντρικὲς βιβλιοθήκες σὲ κάθε νομὸ μὲ ὑποκαταστήματα στὶς ἄλλες πόλεις. Σκοπὸς τοὺς θὰ ἦταν ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ καὶ ἡ δημιουργία πνευματικῆς κίνησης.

Μέσα σὲ 13 χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ψηφίστηκε ὁ νόμος αὐτὸς ἔχουν ἰδρυθῆ 15 κρατικὲς βιβλιοθήκες, ἀλλὰ ἡ ὀργάνωσή τους καὶ τὰ μέσα τους εἶναι τόσο στοιχειώδη, ποὺ πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ τὸ νὰ «δημιουργοῦν τοπικὴ πνευματικὴ κίνηση».

Στὴ βιβλιοθήκη π.χ. τῆς Ρεθύμνης ὑπάρχουν περίπου 10.000 βιβλία καὶ

2.300 περιοδικά και έφημερίδες. Έξυπηρετεί μία πόλη 13.500 κατοίκων, όπου δεν υπάρχει κανένα άλλο πνευματικό κέντρο. Η ημερήσια κίνηση κυμαίνεται στους 55 - 60 αναγνώστες.

Η βιβλιοθήκη αυτή πρέπει όμως να κινηθεί με 80.000 δρχ. έτησίως και ένα μόνο βιβλιοθηκάριο. Τα μόνον χρήματα μόλις φθάνουν να καλύψουν τὰ τρέχοντα έξοδα του κτιρίου (φως, καθαρίστρια, μικροεπισκευές) και τή βιβλιοδεσία, που αναγκάζεται για λόγους οικονομίας να κάνει πολλές φορές μόνος του ο βιβλιοθηκάριος. Βεβαίως, αφού είναι μόνος του, όταν χρειασθεί να λείψει (άρρώσθεια, έπείγουσα έξωτερική εργασία κτλ.) ή βιβλιοθήκη κλείνει. "Αδεια, λόγω εύσυνειδησίας, δεν έχει λάβει για να μη ζημιωθούν οι αναγνώστες.

Όσο δέ για τήν αγορά νέων βιβλίων, αυτή αποκλείεται. Ο έμπλουτισμός της γίνεται από δωρεές του Υπουργείου ή ιδιωτών. Κανένα έπιστημονικό κριτήριο δεν ακολουθείται και γι' αυτό λείπουν και τὰ πιό απαραίτητα βιβλία όπως μία βασική έγκυκλοπαίδεια.

Λίγο πολύ όλες οι δημόσιες έπαρχιακές βιβλιοθήκες παρουσιάζουν τήν ίδια εικόνα.

Οι δημοτικές με λίγες εξαιρέσεις (π.χ. Πειραιώς - Θεσσαλονίκης) αντιμετωπίζουν τὰ ίδια προβλήματα που πηγάζουν από αδιαφορία.

Η δημοσία βιβλιοθήκη Ζάνθης, μις πόλης 28.000 περίπου κατοίκων έχει και αυτή περίπου 10.000 βιβλία. Ώργανώθηκε με χίλια βάσανα πριν από 10 χρόνια χάρη στην πρωτοβουλία τοπικής πνευματικής οργάνωσης.

Άλλά ο Δήμος δεν φαίνεται να αναγνωρίζει τή σημασία τής ύπαρξης βιβλιοθήκης. Παραχωρεί μόνο τὸ 1% του προϋπολογισμού του για τὸν σκοπὸ ἢ 90.000 δρχ. τήν στιγμή που μόνο οι δαπάνες μισθοδοσίας ανέρχονται σὲ 80.000 δρχ. "Αν προστεθούν και άλλες 30.000 δρχ. για ένοίκιο, φωτισμό, θέρμανση κτλ. βλέπει κανείς ένα έλλειμμα 20.000 δρχ. μόνον από βασικά έξοδα. Κατόπιν αὐτῶν δὲν μπορεί να ξενίση βεβαίως ἢ εἶδηση ὅτι περιορίσθηκε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναγνωστῶν και διεκόπησαν οι πνευματικές συγκεντρώσεις «λόγω ἀνασφαλείας του οἰκήματος».

"Ας συγκρίνουμε τις δυὸ αὐτὲς μάλλον χαρακτηριστικές περιπτώσεις με μία Δανική βιβλιοθήκη, που έξυπηρετεί μία πόλη 13.000 κατοίκων. Η βιβλιοθήκη αὐτή με 39.000 βιβλία (23.000 για μεγάλους και 16.000 για παιδιά) έχει κυκλοφορία 159.000 βιβλίων έτησίως (έν συγκρίσει με 20.000 τής Ρεθύμνου και 20.000 τής Ζάνθης, ἤτοι ἀναλογία: Δανία 12 κατά κάτοικο, Ρέθυμνο 1 και Ζάνθη 6).

Η έπιχορήγηση του Κράτους ανέρχεται σὲ 392.000 δρχ. και του Δήμου σὲ 724.000 δρχ. ἢ 60 δρχ. κατά κάτοικο, έν συγκρίσει πρὸς 6 δρχ. στο Ρέθυμνο και 3 δρχ. στην Ζάνθη.

Τὸ δὲ κτίριο τής Δανικής βιβλιοθήκης είναι ένα σύγχρονο κτίριο, όπου δεσπάζει ἡ λιτότης και τὸ φῶς. Στο κύριο ἀναγνωστήριο υπάρχουν τοποθετημένα σὲ ἀνοικτὰ ράφια, στη διάθεση κάθε πολίτη, τὰ τρέχοντα περιοδικά, τὰ βιβλία και οι έγκυκλοπαίδειες. Ύπάρχει ειδική αίθουσα για παιδιά, όπου σὲ ὠρισμένες ὥρες γίνονται διαλέξεις, επιδείξεις εκπαιδευτικῶν φίλμ, παρου-

σιάσεις βιβλίων κτλ. 'Υπάρχουν δὲ πλάκες γραμμοφώνου μὲ μουσική ἢ μαθήματα ξένων γλωσσῶν.

Σπανίως — σχεδὸν ποτὲ — ὁ ἐμπλουτισμὸς τῆς βιβλιοθήκης δὲν γίνεται ἀπὸ δωρεές ἢ ἀπὸ κεντρικὴ κρατικὴ ὑπηρεσία. Οἱ δωρεές συνήθως ἀποτελοῦνται ἀπὸ βιβλία, ποὺ δὲν θέλει ὁ δωρητὴς καὶ θεωρεῖται ὅτι μόνο ὁ κατὰ τόπους βιβλιοθηκάριος μπορεῖ νὰ ξέρη τὶς ἀνάγκες καὶ ἐπιθυμίες τῶν κατοίκων.

Γενικῶς στὴ Δανία μὲ ἄρτιο πλέον σύστημα βιβλιοθηκῶν, ξοδεύονται ἀπὸ τὸ κράτος 32 δρχ. κατὰ κεφαλὴ τὸ χρόνο γιὰ λαϊκὲς βιβλιοθήκες (ἐξαιροῦνται οἱ πανεπιστημιακὲς, σχολικὲς καὶ εἰδικὲς βιβλιοθήκες, καὶ ἡ συνεισφορά τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων). Δηλαδή μὲ 8.500.000 κατοίκους, ἐμεῖς θὰ ἔπρεπε νὰ ξοδεύουμε 256 ἑκατ. κατ' ἔτος ἢ τὸ 1% περίπου τῶν συνολικῶν κρατικῶν ἐξόδων (ἀφοῦ βεβαίως γίνεи ἡ ἀρχικὴ ἐπένδυση σὲ κτίρια, ἐπιπλα καὶ βασικὲς συλλογές). Ἐντὶ αὐτοῦ ἡ συνολικὴ κρατικὴ δαπάνη γιὰ βιβλιοθήκες μόλις ὑπερβαίνει τὰ 2 ἑκατ. δρχ. καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ 65% ἀπορροφῶνται ἀπὸ ἐξοδα προσωπικοῦ.

Πλὴν τῆς ἔλλειψης χρημάτων, παρατηρεῖται πλήρης ἔλλειψη προγραμματισμοῦ. Δὲν ὑπάρχουν οὔτε τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα γιὰ νὰ ἀρχίσῃ προγραμματισμὸς βιβλιοθηκῶν. Χρειάζονται στοιχεῖα γιὰ τὶς ὑπάρχουσες βιβλιοθήκες, τὰ βιβλία, τὸν ἐξοπλισμὸ κλπ. Καὶ αὐτὸ εἶχε προβλεφθῆ στὸ νόμο τοῦ 1949 καθὼς καὶ ἡ σύνταξη ἑλληνικῆς βιβλιογραφίας κτλ. Ἄλλὰ τίποτα δὲν ἔχει γίνεи ἀπὸ κρατικῆς πλευρᾶς.

'Υπάρχουν 4 τύποι βιβλιοθηκῶν :

- 1) ἡ κεντρικὴ βιβλιοθήκη, ποὺ ἐξυπηρετεῖ τὸν νομὸ,
- 2) ἡ λαϊκὴ βιβλιοθήκη σὲ κάθε πόλη,
- 3) ἡ μικρὴ ἀγροτικὴ βιβλιοθήκη,
- 4) ἡ παιδικὴ βιβλιοθήκη.

Οἱ κεντρικὲς βιβλιοθήκες συνήθως ἔχουν 2 βιβλία κατὰ κάτοικο, οἱ ἀγροτικὲς 3 κατὰ κάτοικο καὶ οἱ παιδικὲς 8—10 κατὰ παιδικὸ πληθυσμὸ.

Οἱ κεντρικὲς βιβλιοθήκες ἔχουν ὡς σκοπὸ ὄχι μόνον τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων τῆς πόλης ὅπου βρίσκονται, ἀλλὰ καὶ νὰ βοηθοῦν τὶς μικρότερες βιβλιοθήκες τῆς περιοχῆς τους. Εἶναι διὰ νόμου ὑποχρεωμένους νὰ δανείζουν στὶς μικρότερες βιβλιοθήκες κάθε βιβλίον ποὺ θὰ τοὺς ζητηθῆ. Μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ κάθε πόλη, ἀκόμα καὶ τὸ μικρότερο χωριό, ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ δανεισθῆ ὅποιοδῆποτε βιβλίον χρειασθῆ.

Τὸ σύστημα αὐτὸ τῆς ἀλληλοσυνδέσεως τῶν βιβλιοθηκῶν ὑπάρχει πλέον σὲ πολλὰς χώρες (Σκανδιναυικὲς, Γερμανία, Ἀγγλία, Η.Π.Α. κτλ.). Οἱ δὲ ὑπηρεσίες τους εἶναι τόσο καλὰ ὀργανωμένους ὥστε μποροῦν νὰ ἐξυπηρετήσουν, χάρηι στὸ νέο σύστημα φωτοτυπίας, καὶ ξένους.

"Ὅλες αὐτὲς οἱ βιβλιοθήκες διέπονται ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι μὲ κάθε τρόπο πρέπει νὰ ἱκανοποιηθῆ ἡ ἀνάγκη κάθε πολίτου.

'Ἡ ἐπιδίωξη αὐτὴ τῶν ξένων βιβλιοθηκάρων νὰ ἱκανοποιοῦν κάθε ἀπορία καὶ αἴτηση τῶν ἀναγνωστῶν, τοὺς ὠδήγησε τῶρα καὶ δέκα χρόνια στὴν

αναζήτηση νέων μεθόδων για την καλύτερη αντιμετώπιση τών αυξανόμενων απαιτήσεων του κοινού.

Ἡ καταπληκτική αύξηση του έντύπου (βιβλίων, περιοδικών, αναφορών κτλ.) ἐγέννησε σοβαρώτατα προβλήματα για τις ξένες βιβλιοθήκες, πού ὅπως εἶπαμε ἔχουν ὡς σκοπό την ταχύτερη καί πληρέστερη ἐξυπηρέτηση του κοινού.

Ἀνήμποροι πλέον νά ἐπιτύχουν τὸ σκοπό τους με τις παλαιές μεθόδους εὐρετηρίασης, ἐγγραφῆς καί κατάταξης τών βιβλίων καί τῆς ὕλης τους, ἄρχισαν εὐρύτατα στις κεντρικές βιβλιοθήκες νά χρησιμοποιοῦν τις νέες τεχνικές μεθόδους αὐτοματισμοῦ.

Ἦδη ἀπὸ τις ἀρχές του 20οῦ αἰῶνα ἐχρησιμοποιήθη σέ μικρὴ βεβαίως κλίμακα τὸ διάτρητο δελτίο καί τὸ μικροφίλμ. Ἀργότερα, προσετέθη καί ἡ μαγνητοφωνημένη ταινία, ἡ γραφομηχανὴ διάτρησης με ἀπόδοση 600 σελίδες τὴν ὥρα καί μεγάλης ταχύτητος καταμετρητὲς στὴν αὐτόματη βιβλιοθήκη.

Οἱ ἠλεκτρονικές μηχανές ἔχουν πλέον ἀλλάξει τὴν εἰκόνα τῆς βιβλιοθήκης. Στὴν ἐκθεση τῆς βιβλιοθήκης του 20 αἰῶνα «πὺ ἐγινε τὸ 1963 στὸν Καναδᾶ, ἠλεκτρονικές ἐγκυκλοπαιδεῖες καί ἠλεκτρονικοὶ κατάλογοι ἀπαντοῦσαν στίς ἐρωτήσεις τών ἀναγνωστῶν. Μέσα σέ λίγα δευτερόλεπτα προμήθευαν πλήρη βιβλιογραφία γιά θέματα πού τους ἐνδιέφεραν ἢ ἐλάμβαναν ἀπάντηση σέ συγκεκριμένο ἐρώτημα.

Οἱ βιβλιοθήκες αὐτὲς ἔχουν ἔτσι γίνεϊ ἀλάθητοι διεκπεραιωτὲς γνώσεων.

Ἐμεῖς βεβαίως πολὺ ἀπέχουμε ἀπὸ τέτοια τελειότητα, ἀφοῦ ὄχι ἠλεκτρονικές μηχανές δὲν ἔχουμε ἀλλὰ οὔτε καν ἀπλὲς γραφομηχανές γιά νά υποβοηθηθῆ ὁ βιβλιοθηκᾶριος στὸ ἐργο του.

Βάσεις μεταρρυθμίσεως

Γιά νά ἀρχίση μιὰ συστηματικὴ χρησιμοποίηση του βιβλίου στή χώρα μας πρέπει πρὶν ἀπ' ὅλα νά ἀναγνωρισθῆ ἡ ἀνάγκη του βιβλίου. Κατόπιν πρέπει νά ὀργανωθῆ πάνω σέ ὀρθολογιστικὴ βάση ὀλόκληρο σύστημα βιβλιοθηκῶν, με μία μεγάλη ὑπερκεντρικὴ βιβλιοθήκη στὴν πρωτεύουσα ὅπου θὰ ὑπάρχη καί ἕνας κεντρικὸς κατάλογος ὄλων τών βιβλίων πού διατίθενται στίς ἑλληνικές βιβλιοθήκες. Κάθε νομὸς πρέπει νά ἀποκτήση μία κεντρικὴ βιβλιοθήκη καλὰ ἐξοπλισμένη με ὄλα τὰ βιβλία πού παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον γιά τους πολίτες τῆς περιοχῆς. Με κανένα τρόπο δὲν πρέπει ἡ συλλογὴ βιβλίων νά ἐξαρτᾶται ἀπὸ δωρεές. Ἡ ἀγορὰ πρέπει νά γίνεται πάνω σέ ὀρθολογικές βάσεις.

Ἀπὸ τὴν νομαρχιακὴ βιβλιοθήκη θὰ ἐξαρτῶνται μικρότερες βιβλιοθήκες κωμοπόλεων. Στὰ μικρότερα χωριά μία μικρὴ βασικὴ βιβλιοθήκη μπορεῖ νά σχηματίζεται μέσα στὸ σχολεῖο, ἀλλὰ βασικά τέτοιες μικρότερες πολύχνες θὰ ἐξυπηρετοῦνται ἀπὸ κοινὲς βιβλιοθήκες.

Ὁ θεσμὸς αὐτὸς ἔχει ἤδη ἀποδώσει πολὺ σέ ἄλλες χώρες. Στὴν Ἀμερικὴ, Καναδᾶ, Ἰσλανδία κτλ. δὲν μένει χωριὸ πού νά μὴν τὸ ἐπισκέπτεται μία φορὰ στίς 10 μέρες μία κινητὴ μονάδα.

Σε μᾶς ἔχουν γίνει δύο ἐπιτυχεῖς προσπάθειες σ' αὐτὴν τὴν κατεύθυνση. Χάρης σὲ ξένες δωρεές ἔχει συσταθῆ μία κινητὴ βιβλιοθήκη, ποὺ διαθέτει 4 αὐτοκίνητα καὶ 15.000 βιβλία, στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας. Ἡ δὲ Κεντρικὴ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης πρὸ ἐνὸς χρόνου ἐγκαινίασε τὸ σύστημα αὐτὸ μὲ ἓνα αὐτοκίνητο καὶ 2.000 βιβλία.

Ὡς πειράματα εἶναι ἀξιόλογα ἀλλὰ ἀρκεῖ νὰ συγκρίνουμε τὴν δυνατότητα τῶν κινητῶν ἐλληνικῶν μονάδων μ' αὐτὲς τοῦ Πόρτο-Ρίκου. Ἐκεῖ μεταξὺ 150.000 ἀτόμων ἡ κυκλοφορία τῶν βιβλίων ἔφθασε τὸ μισὸ ἑκατομύριο τὸ χρόνο.

Δὲν ἀρκεῖ ὅμως νὰ ὀργανωθῆ ὀρθολογιστικὸ δίκτυο βιβλιοθηκῶν, πρέπει καὶ νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὅλες οἱ μέθοδοι γιὰ νὰ μάθῃ ὁ Ἕλληνας νὰ διαβάζῃ.

Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι μόνο δικό μας. Παντοῦ ἡ βιβλιοθήκη μετατρέπεται σὲ πνευματικὸ κέντρο, ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἐλκύῃ τοὺς πολίτες καὶ νὰ τοὺς διεγείρῃ τὸ ἐνδιαφέρον τους. Ἡ βιβλιοθήκη πρέπει νὰ γίνεται κέντρο διαλέξεων γιὰ μικροὺς καὶ μεγάλους, νὰ ὀργανώῃ ἐκθέσεις, νὰ προβάλλῃ ἐνδιαφέροντα ἐκπαιδευτικὰ φιλμ κτλ.

Γιὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν ὅλα αὐτά, δηλαδὴ ἡ καλὴ καὶ ὀρθολογιστικὴ ὀργάνωση βιβλιοθηκῶν καὶ ἡ μετατροπὴ τῶν σὲ πνευματικὰ κέντρα, ἀναντιρρήτως τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ χρειάζεται, εἶναι ἡ καλὴ στελέχωσή τους.

Καὶ ἂν ἀκόμη σήμερα διετίθεντο οἱ ἀναγκαῖες πιστώσεις, περίπου 260 ἑκατομμύρια δρχ. ἐτησίως θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ πετύχῃ τὸ πρόγραμμα ἀπὸ ἔλλειψη ἐπιστημονικὰ καταρτισμένου προσωπικοῦ.

Ἡ ἐπιστῆμη τῆς βιβλιοθηκονομίας εἶναι ἀγνωστὴ στὴν Ἑλλάδα. Ἄν καὶ στὸ ἄρθρο 6 τοῦ ὑπάρχοντος νόμου, ἀναγνωρίζεται ἡ ὑπαρξὴ τῆς ειδικότητας τῆς βιβλιοθηκονομίας, στὴ χώρα μας ὑπάρχουν μόνον 12 πτύχιοῦχοι βιβλιοθηκονόμοι, ποὺ σπουδάσαν μὲ ὑποτροφίες ξένων κυβερνήσεων στὸ ἐξωτερικό.

Γιὰ νὰ ἀρχίσῃ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῶν βιβλιοθηκῶν μας ὑπολογίζεται ὅτι χρειάζονται τουλάχιστον 400 νέοι εἰδικὰ σπουδασμένοι βιβλιοθηκονόμοι. Ἕνας μετριοπαθὴς ὑπολογισμὸς ἀνεβάζει τὶς ἀνάγκες τοῦ κλάδου αὐτοῦ σὲ περίπου 6.500 ἐπιστημονικὰ κατηρτισμένους βιβλιοθηκάρους γιὰ νὰ καλυφθοῦν οἱ ἀνάγκες γενικῶν καὶ εἰδικῶν βιβλιοθηκῶν καθὼς καὶ περίπου 4.000 βοηθοὺς ἢ ἀσκουμένους βιβλιοθηκάρους.

Στὴν Ἑλλάδα ἀκόμα ἐπικρατεῖ δυστυχῶς ἡ ἀντίληψη ὅτι ὅποιοσδήποτε μπορεῖ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὀργάνωση, τὸν πλουτισμὸ βιβλιοθηκῶν καὶ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ ἀναγνώστου. Σὲ ὠρισμένες ἀκραῖες περιπτώσεις ὅπως στὴν βιβλιοθήκη τοῦ Δήμου Ἀθηναίων διωρίσθησαν παλαιότερα ὡς βιβλιοθηκᾶριοι ὑπάλληλοι τοῦ τμήματος καθαριότητος τοῦ Δήμου.

Πόσο ἐσφαλμένη εἶναι αὐτὴ ἡ ἀντίληψη, τὸ ἀποδεικνύουν οἱ ἄλλες χώρες ὅπου ὑπάρχουν ἄρτια συστήματα βιβλιοθηκῶν καὶ ἔχει ἀναχθῆ ἡ βιβλιοθήκη στὸ ἐπίπεδο τοῦ σχολείου. Ἐκεῖ ὑπάρχουν εἰδικὲς σχολές, ὅπου ὅσοι προορίζονται γιὰ βιβλιοθηκᾶριοι σπουδάζουν συνήθως 4 χρόνια.

Ὁ βιβλιοθηκάριος δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνας ἀποθηκάριος, ποὺ καταγράφει εἰσερχόμενα καὶ ἐξερχόμενα ἀντικείμενα. Πρέπει νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ ὑποβοηθῇ τὸν ἀναγνώστη, νὰ βρῖσκη τὸ ὑλικὸ ποὺ θέλει νὰ ἀπαντᾷ στὶς ἐρωτήσεις του, νὰ καταλαβαίνει τὶς ἀνάγκες τῶν ἀναγνωστῶν, καὶ νὰ ἀγοράζη ἀναλόγως τὰ βιβλία. Πρέπει νὰ εἶναι τόσο μορφωμένος, ὥστε νὰ ξέρη πῶς νὰ ἐλκύη τὸν ἀναγνώστη, νὰ τὸν κατευθύνῃ καὶ νὰ κἀνῃ τὴ βιβλιοθήκη κέντρο πνευματικῆς κίνησης.

Ἄρα τὸ πρῶτο βῆμα στὴ χώρα μας εἶναι νὰ ἐκπαιδύσωμε βιβλιοθηκάριους. Ὁ νόμος τοῦ 1949 ἔμεινε νεκρὸς καὶ σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο. Χρειάστηκε ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, ὅπως καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα θέματα ἐκπαιδευτικὰ καὶ προνοιακὰ γιὰ νὰ ἀνοίξῃ τὸ δρόμο.

Τὸ 1961 ἡ ΧΕΝ Ἀθηνῶν, ἔκαμε μία δειλὴ ἀρχή, μὲ τὴν ἴδρυση σχολῆς βιβλιοθηκάρων ὅπου ἐσπούδασαν 12 νέοι καὶ νέες. (Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐργάζονται ἤδη σὲ βιβλιοθήκες ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τῶν ὀλίγων σπουδασμένων στὸ ἐξωτερικὸ βιβλιοθηκάρων). Τὸ πείραμα ἦταν τόσο πετυχημένο καὶ ἡ δίψα γιὰ γνώσεις στὸ πεδίο αὐτὸ τόσο μεγάλη, ποὺ φέτος ἤδη διπλασιάστηκε ὁ ἀριθμὸς τῶν σπουδαστῶν.

Ἡ σχολὴ εἶναι μονοετῆς. Θὰ φανῆ βεβαίως λίγο μπροστὰ στὰ 4 χρόνια ποὺ σπουδάζουν ἔξω. Ἔτσι ὅμως ἄρχισαν ὅλες οἱ σχολὲς στὸ ἐξωτερικὸ. Ἔχει ἀποδειχθῆ χρήσιμο νὰ ὑπάρχῃ μία περιορισμένη ἀρχή, γιὰ νὰ δοθῇ καιρὸς νὰ μελετηθοῦν εἰδικές ἀνάγκες τῆς χώρας. Εἶναι δύσκολη καὶ ἐπικίνδυνη ἡ πλήρης ἀντιγραφή λόγω διαφορῶν στὸ πνευματικὸ καὶ ὑλικὸ πεδίο μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν.

Ἡ Σχολὴ Βιβλιοθηκάρων τῆς ΧΕΝ ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸ νὰ δίνη τὴν μόρφωση ποὺ χρειάζεται. Τὰ μέσα αὐτῆ τῆ στιγμῆ εἶναι περιορισμένα. Ἡ φοίτηση εἶναι ἑνεάμημος, τρεῖς ὥρες ἡμερησίως καὶ 250 δρχ. μηνιαίως διδάκτρα. Συνεχῶς ὅμως ἐξελίσσεται καὶ εἶναι δίχως ἄλλο ὁ πρῶτος πυρὴν δημιουργίας εἰδικῆς ἐκπαίδευσης βιβλιοθηκάρων στὴν Ἑλλάδα.

Μία προσπάθεια γιὰ τὴν χρηματοδότηση μέσω τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ μιᾶς ἀνωτέρου ἐπιπέδου σχολῆς, ἀπέτυχε. Λέγεται ὅτι ἡ προσφορά 46.000 δολ. ἀριῶν ἐκ μέρους τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ἀγνοήθηκε.

Ἐνας νέος νόμος ποὺ προβλέπει τὴν ἴδρυση τέτοιας σχολῆς ἐκκρεμεῖ ἀκόμα στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας.

Ἡ ὀργάνωση βιβλιοθηκῶν καὶ ἐν γένει ἡ προώθηση τοῦ ἀξιολόγου αὐτοῦ θεσμοῦ ἔχει ἀνατεθῆ ἀπὸ χρόνια στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας. Παρ' ὅλο ὅτι ἀναμφιβόλως τὸ Ὑπουργεῖο δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ παραμείνῃ ὑπεύθυνο γιὰ τὴν πνευματικὴ ἐν γένει ἀνάπτυξη τοῦ λαοῦ μας, πιστεύουμε ὅτι μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα εἶναι τὸ πιὸ ἀκατάλληλο ὄργανο γιὰ νὰ ἀναλάβῃ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ θεσμοῦ στὴ χώρα μας.

Ἐνας ἀνεξάρτητος αὐτοδιοικούμενος καὶ πιὸ εὐκίνητος ὀργανισμὸς δημοσίου δικαίου θὰ ἔλυνε ἀσφαλῶς καλύτερα τὰ προβλήματα τῶν βιβλιοθηκῶν εἴτε αὐτὰ ἔχουν σχέση μὲ ἴδρυση σχολῆς, εἴτε μὲ τὸν γενικώτερο προ-

γραμματισμό. Κρατικές σχολές και κρατικοί προγραμματισμοί έχουν αποτύχει για γνωστούς λόγους.

Πάνω απ' όλα όμως τὸ κλειδί τῆς ἐπιτυχίας εἶναι ἡ συνεργασία ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων, πράγμα ποῦ δὲν συμβαίνει πρὸς τὸ παρὸν μεταξύ τῶν Ἑλλήνων εἰδικῶν γιὰ τὰ θέματα τῶν βιβλιοθηκῶν. Ἡ μυστικότης καὶ συγκεντρωτικότης εἶναι βεβαία αἰτία ἀποτυχίας τοῦ ἔργου.

Τώρα, ποῦ ἐπὶ τέλους ἦρθε στὸ προσκήνιο τοῦ κρατικοῦ ἐνδιαφέροντος τὸ μεγάλο θέμα τῆς πνευματικῆς ἀνάπτυξης τοῦ λαοῦ μας δίδεται καὶ πάλι ἡ εὐκαιρία νὰ κινήσουμε τὸ ἀπὸ καιρὸ νεκρωμένο θέμα τῆς ἴδρυσης βιβλιοθηκῶν. Ἄς μὴ ξεχνᾶμε ὅτι οἱ ἀνάγκες εἶναι ἐπιτακτικὲς καὶ πιέζουν. Ἡ ὑπαρξη τοῦ βιβλίου εἶναι ἀπαραίτητη στὸν ἐν γένει ἐκσυγχρονισμό καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὴ μᾶς ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὶς ἀνειλημμένες ὑποχρεώσεις τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἐντὸς μιᾶς δωδεκαετίας.